

**ЭККЛЕСИАСТ,
эбэтэр
ТҮМСҮҮ ҮӨРЭТЭЭЧЧИТИН
КИНИГЭТЭ**

К 155-летию
учреждения ЯКУТСКОЙ ЕПАРХИИ

ЭККЛЕСИАСТ,

эбэтэр

ТҮМСҮҮ ҮӨРЭТЭЭЧЧИТИН
КИНИГЭТЭ

Библийэ тылбааһын института
Москва, 2025

**Дьокуускай уонна Ленскэй
архиепискоба
РОМАН
алгыһынан**

Экклесиаст, эбэтэр түмсүү үөрэтээччитин кинигэтэ

Бу тылбаас былыргы дьэбириэйдии төрүт тиэкиһин кытта
кичэллээхтик тэннээн көрүлүннэ

Саргылаана Леонтьева тылбааһа

Филологической эрдээктэр Николай Ефремов

Консультант Виталий Войнов

Тылдьыт уруһуя: Horace Knowls

© The British & Foreign Bible Society 1954, 1967, 1972

Добавления и исправления Louise Bass

© The British & Foreign Bible Society 1994

Кинигэ тиэкиһин электроннай
уонна аудио версияларын
Библиийэ тылбааһын институтун
саайтыттан ылыахха сөп:
<https://ibt.org.ru/yakutskiy>

ISBN 978-5-93943-363-1

© Институт перевода Библии, 2025

Күндү ааҕааччылар!

Биibiliйэ дириҥ муудараһын саҥа кинигэтэ күн сириҥ көрбүтүнэн, эһигини бука барыгытын, эбэрдэлибин!

Аан дойду биир саамай муударай өйдөөх-санаалаах киһитэ, бары өтүтүнэн дэгиттэр талааннаах, барҕа баайдаах улуу ыраахтааҕы, биһиги кылгас олохпут туох да суолтата суох көҥдөй сүпсүк эрэ диэн курутуйар. Киһи олохун мунгур уһуга — кырдыгы-бохтуу, өлүү-сүтүү — бэрт аҕыйах тылынан манньк ийииттээхтик ойууламмыт айымньыта, бука, аҕыйаҕа буолуо. Баҕар, эһиги хайдах бу курдук санаа түһүүлээх кинигэ Танара тылын хомуурунньугар киирбитэй диэн дьиибэргии саныаххыт. Төһө да Эргэ Кэс Тыл кэмигэр олоро сылдыбыт Эккlesiаст, улаханньк мунчаарбытын иһин, кини күннээҕи олох үгүс судургу үөрүүтүн, айымньылаах үлэтин-хамнаһын, дьиэ кэргэн, дьон-сэргэ хардарыта сыһыанын күндүргэтэргэ, харыстыырга, онон бэйэ бодотун тардынарга үөрэтэр. Биһиги күн сиригэр олорор олохпут, чэгиэн турукпут, айар-тутар үлэбит — бу барыта Айыы Танара биһиэхэ байымньк биэрэр үтүөкэн бэлэҕэ.

Эккlesiаст олох кутурданаах түгэннэрин мындырдык анааран көрөн баран, бүтэр уһугар биир бигэ түмүккэ кэлэр: «Танараттан толун, Кини ыйаахтарын тутус. Киһиэхэ тыын суолталаах бүтүннүүтэ манна түмүллэн сылдыар. Танара бары кистэлэҥи — үчүгэи да, куһаҕаны да, — дьон тугу онорбутун барытын дьүүлгэ тардыаҕа».

Биibiliйэ муудараһа эһиэхэ күүс-көмө, өйөбүл буолуо диэн эрэли кытта,

+ Роман

Дьокуускай уонна Ленскэй архиепискоба
Роман

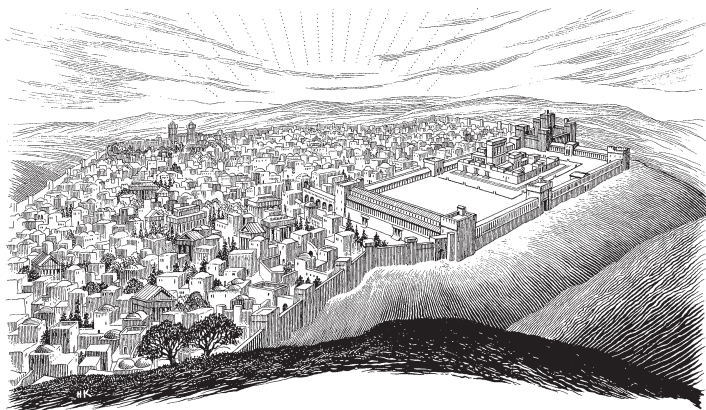
Кириин тыла

Былыргы дьэбириэйдии «Кохелет» (гректии «Экклесиаст») диэн тыл чопчу суолтата биллибэт. Сахалыы туруору тылбаастаатахха, «Түмсүү киһитэ» диэн. Бу кинигэ ааптара түн былыр дьэбириэй дьонун түмэн, билиигэ-көрүүгэ, олох муудараныгар үөрэппит киһи буолуон сөп.

Бастакы түһүмэххэ Экклесиаст аан дойду үрдүнэн киэнник биллибит муударай өйдөөх улуу Соломуон ыраахтааҕы аатыттан сангарар. Ол гынан баран кини поэзия хабааннаах бэргэн этиилэрин ис хоһооно Соломуон суруйбут аман өһүттэн чынха атын. Бу олоххо бэрт элбэҕи анааран көрбүт ааптар этэринэн, киһи дьоло быстах үйэлээх, ону таһынан олус кэбирэх, онон дьолу-соргуну ситиһэр уустук.

Тугу барытын сыныйан үөрэппит Экклесиаст олох суолтатын, киһи бу күн сиригэр туох сыаллаах-соруктаах олоруохтааҕын билэргэ дьулуһар. Төһө да кини дьон аймах олоҕу толору өйдүүр кыаҕа суох, кырдьыгын эмиэ кыайан булбат диэн курус түмүккэ кэлбитин иһин, олох үгүс үтүө өрүттээҕин тоһоҕолоон бэлиэтиир. Холобура, киһи күннэтэ үөрэрэ олус элбэх: үрдүкү муудараска дьулуһуу, бигэ доҕордоһуу, күннээҕи судургу олохтон — аһыртан-сииртэн, күн сырдыгын көрөртөн, үлэлииртэн-хамсыыртан — үөрүү, дьиэ кэргэннэ таптал. Төһө да киһи олоҕо көндөй сүпсүк эрэ курдук көстүбүтүн иһин, Танара бар дьонго Кини тылын тутуһан дьоллоохтук олорор кыаҕы бэлэхтиир.

Бибилийэ тылбааһын Москватааҕы института

ЭККЛЕСИАСТ,

эбэтэр

ТҮМСҮҮ ҮӨРЭТЭЭЧЧИТИН КИНИГЭТЭ

Көндөй сүпсүк

1 ¹ Давид уола, Иерусалимнаабы Экклесиаст ыраахтаабы, эппит тыллара.

² «Көндөй сүпсүк!» — диэбитэ Экклесиаст. — Көндөй сүпсүк! Барыта көндөй!»

³ Киһи, бу күн анныгар төһөлөөх да сыралаһан, ол үлэтиттэн барытыттан тугу туһанарый?

⁴ Биир көлүөнэ олорон ааһар, атын көлүөнэ тийиэн кэлэр,

* ^{1:2} *Көндөй сүпсүк* — былыргы дьэбириэй тылынан суруллубут төрүт тизэкис „һавел һавалим“ диэн тылларын көндөйтөн көндөй, кураанахтан кураанах, күн көрүннүгэ, симэлийэн сүтэр сиик, өйдөммөт суол, таайыллыбат таабырын диэн өйдүөххэ эмиэ сөп.

- оттон сир үйэлэр тухары мэлдьи биир.
- ⁵ Күн тахсар, күн киирэр,
онтон эмиэ тахсыбыт сиригэр тиэтэйэр.
- ⁶ Тыал собуруу диэки салгыяр,
хоту диэки хайыһар —
тыал эргийэ сылдьар, эргийэ сылдьар,
оннук эргийбит сиринэн төннөн кэлэ турар.
- ⁷ Өрүстэр бары байҕалга түһэллэр,
ол үрдүнэн байбал таһымнаабат;
өрүстэр ууларын энсибит сирдэригэр төннөллөр,
онтон эмиэ хат энсибитинэн бараллар.
- ⁸ Туох барыта сыраны эрэйэр* —
киһи ону ситэн сэхэргиир кыаҕа суох.
Харах көрөрүттэн салгыбат,
кулгаах истэриттэн сылайбат.
- ⁹ Былыр буолбут кэлин да буола туруо,
урут оҥоһуллубут хойут да оҥоһуллуо.
Бу күн анныгар санга туох да суох.
- ¹⁰ Ардыгар: «Көр эрэ, бу санга!» — дэһэллэр да,
ол биһиги иннибитинэ, ааспыт үйэлэргэ, хайыы үйэ баара.
- ¹¹ Былыргылары ким да өйдүү-саныы сылдыбат,
кэнэбэскилэр кэлингилэр эмиэ саныахтара суоҕа.

Экклесиаст олоҕу өйдүүргэ дьулуһар

¹² Мин, Экклесиаст, Иерусалимга олорон, Израильга ыраахтааҕылаабытым. ¹³ Бу халлаан анныгар туох буола турарын барытын чинчийэн көрөргө, ону муударас күүһүнэн тургутарга мин ис сүрэхпиттэн дьулуһарым. Танара дьон аймахха, дьэ, ыарахан да үлэни сүктэрбит!* ¹⁴ Мин бу күн анныгар туох буола

* 1:8 *Туох барыта сыраны эрэйэр...* — эбэтэр атыннык «Тыл барыта молуой курдук буолбут...» диэн өйдүөххэ эмиэ сөп.

* 1:13 *...үлэни...* — эбэтэр: «соруугу». Бу кэрчиги атыннык өссө «Танара дьон аймаҕы сыһытар туһугар, кинилэргэ, дьэ, ыарахан да үлэни сүктэрбит» диэн өйдүөххэ эмиэ сөп. Кинигэ 3:10 кэрчигэр эмиэ оннук.

турарын бүтүннүүтүн көрбүтүм: ол барыта көндөй, барыта тыалы сырсыы* этэ!

¹⁵ Токуру көннөрөр кыаллыбат,
суоѳу суоттуур эмиэ табыллыбат.

¹⁶ Мин испэр: «Иерусалимы мин иннибинэ салайбыт ыраахтааѳылартан барыларыттан улуулара, муударайдара буоллум. Сүрѳим муудараһы, билиини-көрүүнү элбѳи ингэриннэ», — дэнэrim. ¹⁷ Муудараһы билэргэ, ону сэргэ өйө суох, акаары быһыы диэн тугун эмиэ арааран өйдүүргэ мин ис сүрэхпиттэн дылуһарым. Дьэ, ол гынан баран оннук дылуһуу даѳаны тыалы сырсыы эрэ эбитин билбитим.

¹⁸ Улуу муударас улуу санаарѳабылы үөскэтэр;
ким билиитин үксэтэр, ол кутурѳанын үксэтэр.

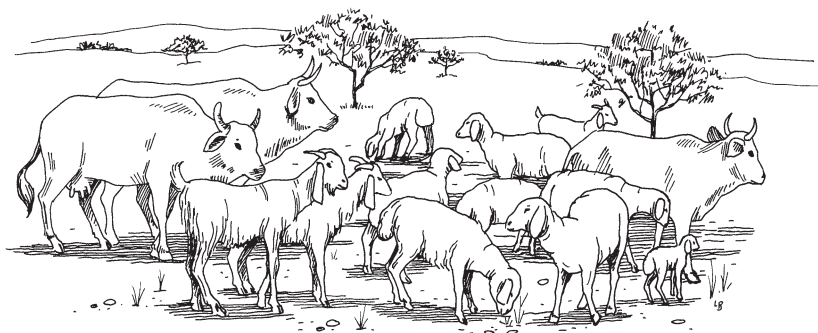
Киһи дьоло-соргута баайыттан тутулуга суох

2 ¹ Мин испэр: «Чэ эрэ, аны дьол диэн тугун билэр туһугар, бэйэбин көрүнэн-нарынан тургутан көрүүм!» — дэммитим эрээри, ол эмиэ көндөй дьарык эбит этэ. ² Онон мин күлүүнү-салыыны акаары быһыынан ааттаабытым, оттон көрү-нары: «Туох туһалаах үһүнүй?» — диэбитим. ³ Дьэ, онтон эппин-хааммын бинэгирээт арыгытынан тургутан көрөргө уонна, сүрэхпинэн муудараска салайтара да сылдьан, уолѳамчытык быһыыланартан туттуммат буоларга санаммытым. Дьон аймах дьоло-соргута туоххатын — киһи бу халлаан анныгар олорор мунгур үйэтигэр тугунан дьарыктанара ордугун көрүөхпүн оннук баѳарарым.

⁴ Мин сүңкэн үлэни көрсүбүтүм: дьиэ туттарым, бинэгирээт үүннэринэrim, ⁵ бэйэбэр анаан, унаар-силик эркиннээх, энин-эгэлгэ буруукта мастаах арыы тыалары тэнитэrim. ⁶ Ол тыалар мастарын нүөлсүтэрдии көлүйэ хастарарым. ⁷ Кулут эр дьону, кулут дьахталлары атыылаһарым. Мин дьиэбэр төрөөбүт-

* 1:14 ...тыалы сырсыы... — эбэтэр: «өй-санаа мунга-таңа», «дууһа моруута».

үөскээбит чаҕардар эмиэ бааллара. Устунан ынах сүөһүм, атын да иитиэх сүөһүм ахсаанынан Иерусалимга урут мин иннибинэ салайбыт дьон киэнин олоччу күүһарбытым. ⁸ Үрүн да, кыһыл да көмүһү, ыраахтааҕылар күндү кылааттарын бары уобаластартан хомуйа тардан ылбытым. Ырыаһыттары — эр дьону да, дьахталлары да — муспутум, эр дьон сүрэхтэрин манньытар көй элбэх одьулууну* булуммутум. ⁹ Урут Иерусалимга баһылаан-көһүлээн ааспыт ыраахтааҕылартан барыларыттан улуулара, баайдара буолбутум. Ол тухары мин тутуһар муудараһым миигин биирдэ даҕаны дэн үктэппэтэҕэ.

¹⁰ Хараҕым баҕара көрөрүттэн мин туохтан да киэр хайыспатаҕым, ханнык да көртөн-нартан бэйэбин матарбатаҕым. Онгорор бары үлэбиттэн сүрэҕим үөрэрэ. Хайа да дьарыгым манньата миэхэ оннуга. ¹¹ Дьэ, онтон биирдэ мин ол үлэлээбит үлэбин, сыраласпыт сырабын хайыһан көрбүтүм, арай барыта көндөй, барыта тыалы сырсыы буолан биэрбитэ. Бу күн анныгар туһалаах ончу туох да суоҕа!

Муударай да, акаары да олохторун уһуга биир

¹² Онтон мин аны муудараһы таһынан өйө суох акаары быһыыны эмиэ анааран көрөргө быһаарыммытым. Кэлин ыраахтааҕы

* 2:8 ...одьулууну... — былыргы дьэбириэй тылынан суруллубут төрүт тизкискэ туттуллубут тылы атыннык «сундууктан сундуугу» эбэтэр «муусука тэрилин» диэн өйдүүххэ эмиэ сөп.

оннугар олоруохтаах киһи кини онгорбутугар эбии атын тугу онгорор кыахтаах эбитий? ¹³ Дьэ, онно мин, сырдык харангатааҕар ордугунуу, муударай өйдөөх буолуу акаары буолардааҕар ордугун билбитим. ¹⁴ Муударай хараҕа көрөр, оттон акаары харангаа мунар. Ол эрэри мин кинилэри хайаларын да биир дьылҕа кэтэхэрин өйдөөбүтүм. ¹⁵ Онон испэр: «Миигин эмиэ маалгын дьылҕата кэтэхэр буоллаҕына, тоҕо даа маннык муударай өйдөмүппүнүй?» — диэн мунгатыйбытым. Оччоҕо ити барыта эмиэ көндөй эбит диэн өйгө-санааҕа кэлбитим. ¹⁶ Муударайы даҕаны, син биир акаарыны курдук, үйэлэр тухары ахта-саныы сылдыяхтара суоҕа. Кэнэҕэһин бука бары умнуллуохтара. Хомойуох иһин, муударай да, эмиэ маалгын курдук, өлөр-сүтэр.

Сыралаах үлэ түмүгэ тугуй?

¹⁷ Бу күн анныгар буола турартан барытыттан хомойон, мин олохтон кэлэйэ санаабытым. Барыта көндөй, барыта тыалы сырсыы! ¹⁸ Мин күн анныгар тугу онгорбуппун кэлин кэлэр атын киһиэхэ хаалларыахтаабым. Дьэ, ол иһин, үлэлээбит үлэбин бүтүннүүтүн кэлэйэ көрбүтүм. ¹⁹ Кэлин мин кэннибиттэн өйдөөх эрэ, акаары эрэ кэлэр — ким ону билиэ баарай? Оттон кини буоллаҕына мин күн аннынааҕы көлөһүммүн, муударай өйбүнэн булуммуппун олоччу баһылыахтаах. Ол — эмиэ көндөй! ²⁰ Мин, мунгур уһукка түһэн, бу күн анныгар үлэлээбит үлэбин саныахпын да баҕарбат буолбутум. ²¹ Сорох муударай өйүн, билиитин-көрүүтүн, сатабылын толору туһанан, сыра бөҕөтүн биэрэн баран, үлэтин-хамнаһын барытын онно тугу да туһалаабатах туора киһиэхэ хаалларыахтаах. Ол — эмиэ көндөй, ол — эмиэ улуу сор. ²² Киһи бу күн анныгар үлэлээбит үлэтэ, ис сүрэхиттэн дьулуспут дьулуһуута киһиэхэ туох көдьүүстээҕий? ²³ Олоҕун күннэрэ барыта кутурҕан, үлэтэ-хамнаһа дьиксинии, бэл, түүнүн да сүрэхэ уоскуйа түһэн ылбат. Ол эмиэ — көндөй. ²⁴ Онон, аһыргыттан-сииргиттэн, үлэхиттэн дьоллонон дууһалыын дуоһуйаргыттан ордук үчүгэй атын туох да суох эбит. Мин ону эмиэ киһиэхэ Тангара биэрэрин

өйдөөбүтүм. ²⁵ Ким Кинитэ суох* аһыыр-сиир, дуоһуйа үөрэр кыахтаабый? ²⁶ Тангара Кини харабар үтүө киһиэхэ муударай өйү, билиини-көрүүнү, үөрүүнү бэлэхтиир. Оттон аньыны онорооччуну, тугу муспута барыта кэлин Тангара иннигэр үтүө киһиэхэ бэрillлэрин туһугар, мунньар-хомуйар кыһалбаа киллэрэр. Онон үбү-аһы мунньунуу эмиэ көндөй дыарык, тыалы сырсыы эрэ буолар.

Туох барыта бэйэтэ туһунан кэмнээх

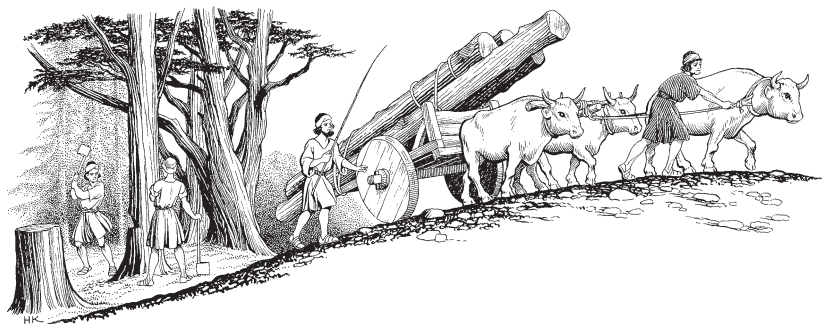
3 ¹ Туох барыта күннээх-дьыллаах, бу халлаан анныгар буолар барыта кэмнээх-кэрдиилээх.

- ² Төрүүр кэм, өлөр-сүтэр кэм;
олордор кэм, төрдүттэн түөрэр кэм;
³ өлөрөр кэм, үтүөрдэр кэм;
алдьатар кэм, айар-тутар кэм;
⁴ ытыыр-сонгуур кэм, күлэр-үөрэр кэм;
курутуйар кэм, үнкүүлээн битийэр кэм;
⁵ Тааһы тамныыр кэм, тааһы хомуйар кэм;
кууһар кэм, кууһартан куотунар кэм;
⁶ Көрдүүр кэм, сүтэрэр кэм;
харыстыыр кэм, бырабар кэм;
⁷ хайа тардар кэм, хам тигэр кэм;
санарбат кэм, санарар-ингэрэр кэм;
⁸ таптыыр кэм, өстүйэр кэм;
сэрии кэмэ, эйэ кэмэ.

⁹ Үлэһит, төһөлөөх да сыралаһан, ол үлэтиттэн тугу туһана-рый? ¹⁰ Мин Тангара бар дьонго сүктэрбит үлэтин-хамнаһын анааран көрбүтүм. ¹¹ Кини тугу барытын тустаах кэмигэр кэрэ буоларын курдук онорбут. Тангара, төһө да дьон Кини дьайы-тын баһыттан атабар диэри ситэн өйдүүр кыаба суоһун иһин,

* 2:25 ...*Кинитэ суох*... — былыргы дьэбириэй тылынан суруллубут төрүт тизкис-кэ: «миигинэ суох».

кинилэр сүрэхтэригэр бүтүн аан дойдуну* сириэдиппит. ¹² Дьэ, онон, мин киһи олобун тухары үөрэ-көтө олороруттан, үтүөнү онгороруттан* ордук атын дьол киниэхэ суобун билбитим.

¹³ Өскөтүн киһи аһыыр-сиир, үлэ-хамнас дьолун билэр буоллабына, ол барыта киниэхэ Таһара биэрэр бэлэбэ. ¹⁴ Мин билэбин — Таһара онгороро барыта өлбөт үйэлээх: онно туох да эбиллибэт, онтон туох да көбүрэтिलлибэт. Таһара тугу барытын дьон Киниттэн сүгүрүйэ толлорун туһугар онгорор.

¹⁵ Билигин баар — былыр да баара,
кэлин буолар — урут да буолара.
Таһара ааспыт кэми эппиэккэ тардыаба.*

Кырдыгы самнары. Киһи да, кыыл да олобун уһуга

¹⁶ Бу күн анныгар мин өссө маннык баарын көрбүтүм:

Көнө дьүүлү кэтэһэр сирдэригэр суут-сокуон токуруйар,
кырдык кыайарын кэтэһэр сирдэригэр сидьин быһыы
туругулар.

¹⁷ Дьэ, ол иһин мин испэр: «Бары дьайыы, дьыала-куолу
барыта күннээх-дьыллаах, онон көнө сүрэхтээби да, сидьин

* 3:11 ...бүтүн аан дойдуну... — эбэтэр: «үллэр үйэлэр тустарынан өйдөбүл».

* 3:12 ...үтүөнү онгороруттан... — эбэтэр: «олохтон дуоһуярыттан».

* 3:15 ...эппиэккэ тардыаба... — эбэтэр: «төттөрү эргитиэбэ».

быһыылаабы да Тангара дьүүлүөбү», — дии санаабытым. ¹⁸ Мин өссө: «Дьону ылан көрдөххө, Тангара кинилэри, кыыл-сүөл эрэ курдуктарын өйдүүлэрин туһугар, тургутар эбит», — диэн сылыктаабытым. ¹⁹ Дьон аймабы да, кыылы-сүөлү да биир дьылжа кэтэхэр. Балар өлөллөрүн курдук, олоҕо эмиэ өлөллөр. Бары тыынар тыыннаахтар. Киһи кыылтан тугунан да ордубат, тоҕо диэтэххэ баар барыта — көндөй! ²⁰ Имириир тыыннаах барыта биир сиргэ барар: бука барыта сиртэн-буортан үөскээбитэ, бука барыта сиргэ-буорга төннүөбү. ²¹ Ким билиэ баарай киһи, өллөбүнэ, үөһэ халлаанга тахсарын-тахсыбатын, кыыл эмиэ, өллөбүнэ, аллара сир түгэбэр түһэрин-түспэтин? ²² Дьэ, онон мин киһиэхэ үлэтиттэн дуоһуулардан ордук үчүгэй атын туох да суоҕун өйдөөбүтүм. Киһи анала оннук. Кэлин кини кэнниттэн туох буолуохтаабын ким кинини эргитэн аҕалан көрдөрүөй?

Баттал. Сыралаах үлэ. Соҕотохсуйуу

4 ¹ Оттон эмиэ, хат анааран, мин бу күн аннынаабы баттабылы-атаҕастабылы барытын көрбүтүм:

Баттаммыт-үктэммит харабын уутунан суунара,
оттон кинилэри көннүөрдүөх ким да суоҕа.
Былаас батталлаахтар илиилэригэр баара,
онон кинилэри көннүөрдүөх ким да суоҕа.

² Дьэ, ол иһин мин өлбүттэри, былыр баран хаалбыттары, билигин баар тыыннаах дьоннооҕор ордук дьоллоохтор диэбитим. ³ Оттон ким төрүү илик, онон бу күн анныгар буолар куһаҕаны көрө илик, ол кинилэртэн барылардан дьоллоох.

⁴ Өссө мин үлэ-хамнас, үлэбэ ситиһии барыта дьон икки ардыгар ордугурҕаһыны үөскэтэрин көрбүтүм.* Ол — эмиэ көндөй, ол — эмиэ тыалы сырсыы.

* 4:4 ...дьон икки ардыгар ордугурҕаһыны үөскэтэрин көрбүтүм. — Эбэтэр: «...дьон бэйэ-бэйэтин кытта күрөстэһэриттэн тахсарын көрбүтүм».

- ⁵ Акаары быар куустан олорор —
аччыктаан өлөрүн онгостор.
- ⁶ Ол эрэн, ыарахан үлэни сыралаһан,
тыалы сырсан-сырсан баран,
икки ытыска куттуох кэриэтэ
холкутук олорон биир ытыска куттубут ордук.

⁷ Онтон мин, хат анааран, бу күн анныгар биир өссө маннык
көндөй суол баарын көрбүтүм. ⁸ Чорон соботох киһи: төрөппүт
уола да, бииргэ төрөөбүт инитэ-биитэ да суох. Үлэтэ-хамнаһа
буоллабына хаһан да бүппэт, аны ол үлэтэ кинини ончу үөрдүбэт.
«Бу ким туһугар мин маннык сыралаһан, үтүөттэн-мааныттан
матан сылдыбын?» Ол — эмиэ көндөй, ол — эмиэ ыар үлэ.

- ⁹ Икки киһи соботохтообор ордук —
иккиэннэрин үлэтэ үтүө түмүктээх буолуоҕа.
- ¹⁰ Биирдэстэрэ оҕуттабына, иккиһэ доҕорун туруоруо,
оттон соботох киһи оҕуттабына, кинини ким туруоруоҕай?
- ¹¹ Иккиэ буолан сыттаһа, ордук сылаас,
оттон сулуумах хайдах ириэбэй?

¹² Соџотох дөбөнгүк хотторуо,
оттон икки киһи тулуһуо.
Үс хос хатыллыбыт сап быста охсон биэриэ суоҕа.

Былаас уонна муударас

¹³ Сүбэни-аманы истиэн баҕарбат өйө суох кырдыаҕас ыраахтааҕытааҕар муударай өйдөөх дьадангы уол ордук. ¹⁴ Төһө да эдэр уол ол ыраахтааҕы кэмигэр дьадангы дьиэ кэргэнгэ төрөөбүтүн иһин, кэлин хаайыыттан тахсан баран бэйэтэ ыраахтааҕы буолбута. ¹⁵ Мин бу күн анныгар олорооччулар бука бары кинини, ыраахтааҕыны солбуйбут эдэр кинини, батыһан барбыттарын көрбүтүм. ¹⁶ Кини диэки санаалаахтар көй элбэхтэрэ. Дьэ, оннугун оннуга эрээри, кэлинги көлүөнэ дьон санга ыраахтааҕыны ахсарбатаҕа. Онон ол — эмиэ барыта көндөй, ол — эмиэ барыта тыалы сырсыы!

Танараттан толун

¹⁷ Танара дьиэтигэр бараргар хас хардыыгын барытын өйдөөндүүллээн сырыт. Онно тийиэн, толкуйа суохтар курдук толук биэрэргинээҕэр Танара тугу этэрин истибитин ордук. Кинилэр ньудь-балайдык быһыыланабыт дии санаабаттар.

Танара иннигэр болџомтолоох буол

5 ¹ Тыл ыһыктарга ыксаама, Танара истэригэр сангарарга тиэтэйимэ. Танара — халлаанҥа, оттон эн сиргэ бааргын, онон этэр тылын кэмчи буоллун. ² Түбүктээх үгүстүк түһүүрүн курдук, акаары эмиэ элбэҕи сангарарыттан биллэр.

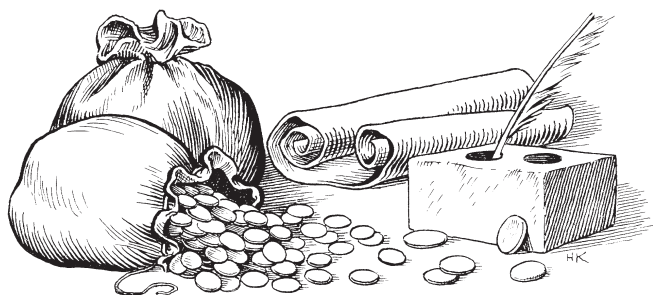
³ Танараҕа тылгын биэрдэххинэ, ону уһаппакка-кэнэппэккэ толор. Кини акаарытык быһыыланааччыны ылыммат, онон эрэннэрбиккин тиһэҕэр тиэрт. ⁴ Тылгын биэрэн баран толорумуон кэриэтэ, эрэннэрбэтэҕин ордук. ⁵ Айаххын минньитэн аныыга киirimэ, өйдөөн сырыт. Эйиэхэ илдьит тиэрдээччигэ.*

* 5:5 ...илдьит тиэрдээччигэ... — эбэтэр: «аанньалга». Манна илдьит тиэрдэр киһи эбэтэр эрэннэриллибити ыла кэлбит Танара үлэһитин туһунан этиллэр буолуон сөп.

«Албас эппиппин!» — диэмэ. Тангараны тылгынан уордатан, үлэлиир үлэбин тобо тохторуохтааххыный? ⁶ Ким үгүһү түһүүр, ол кураанабы дойбохтуур, оттон эн — Тангараттан толун.

Баай-дуол — күн көрүннүгэ

⁷ Хайа эмэ сиргэ дьаданыны баттылларын, көнө дьүүлү, кырдыгы тууйалларын көрдөххүнэ, дыктиргээмэ: баһылыгы киниттэн үөһэ турар атын баһылык көмүскүүр,* оттон кинилэр үрдүлэринэн өссө атын салалта баар. ⁸ Ол гынан баран дойдуну сиригэр-уотугар кыһамныылаах ыраахтаабы салайбыта ордук.*

⁹ Үрүн көмүһүнэн үлүһүйээччи көмүһүгэр сөп буолбат, баайга-дуолга харангарааччы хараба туолбат. Ол — эмиэ көндөй.

¹⁰ Үп-ас үксээтэбинэ, ону сизһээччи эмиэ үксүүр, дьыэлээх тойон буоллабына ол баайын туһаммат — кини ону көрөр эрэ.

¹¹ Үлэһит, элбэҥи да, кыраны да аһаабытын иһин, минньигэстик утуйар, оттон аһара топпут баай түлэй уута уйгууар.

* ^{5:7} ...көмүскүүр... — эбэтэр: «кэтээн көрөр».

* ^{5:8} Былыргы дьэбириэй тылынан суруллубут төрүт тизкис бу кэрчигин ис хооно чуолкайа суох. Атыннык «Хас биирдии киһи сиртэн барыһыар, бэл, ыраахтаабы эмиэ сиртэн туһаланар» диэн өйдүүххэ эмиэ сөп.

¹² Бу күн анныгар мин биир өссө маннык үлүгэрдээх суолу көрөрүм: киһи баайы-дуолу мунньунан, мунгу-сору булунар.

¹³ Оһол-моһол үөскээн, ол баайыттан көрө матар, төрөппүт уолун турар бэйэтинэн хаалларар.

¹⁴ Киһи ийэтин иһиттэн хайдах тахсар да, анараа эмиэ соннук аттанар. Үлэлээбит үлэ-титтэн кини тугу да илдэ барбат, тутум да саҕаны ылбат.

¹⁵ Дьэ, туһугар эмиэ үлүгэр эбээт: киһи хайдах кэлбитэй да, соннук төннөр. Халтай үлэлээн-хамсаан, кини онтон тугу туһанарай?

¹⁶ Олобун тухары харангаҕа аһыыра, кыһалҕа бөбөтүн көрөрө, ыалдьара-бохторо, кинэ-наара холлоро.

¹⁷ Онон, Тангара бу күн анныгар киһиэхэ биэрбит олобун ба-ры күннэрин тухары аһыыртан-сииртэн, үлэттэн дьоллонортон ордук үчүгэй атын туох да суобун мин өйдөөбүтүм. Киһи анала оннук.

¹⁸ Өскөтүн Тангара киһиэхэ баайы-дуолу, үбү-аһы биэрэр, кинини онон туһаннарар, ирээтин ылларар уонна үлэтинэн дуо-һутар буоллаҕына, ол барыта — киниэхэ Тангара биэрэр бэлэҕэ.

¹⁹ Киһи олорбут олобун күннэрин өрүү өйдүү-саныы сылдыа суоҕа. Дьэ, ол иһин Тангара кини сүрэҕин үөрүүнэн дуоһутар.*

Киһиэхэ бу олоҕор туох ордугуй?

6 ¹ Мин бу күн анныгар дьон-сэргэ олоҕор биир өссө ман-нык үлүгэрдээх суолу үгүстүк көрөрүм: ² Тангара киһиэхэ үбү-аһы, баайы-дуолу биэрэр, кинини албан аатырдар, онон киһи тугунан да тутайбат — баҕарбыта барыта толору баар. Ол гынан баран Тангара ону киниэхэ туһаннарбат — ону туора киһи туһанар. Ол — эмиэ көндөй, ол — эмиэ ыар кыһалҕа!

³ Арай ким эрэ сүүсчэкэ оҕолонон, үйэтин монгуор да диэри өр олорон баран, үтүнү-мааныны дуоһуйа билбэтэх, оннооҕор өлөн баран хараллыбатах буоллаҕына, мин: «Төрүөн иннинэ түспүт оҕо кинитээбэр ордук дьоллоох!» — диэм этэ. ⁴ Тоҕо диэтэххэ итэҕэс оҕо халтай кэлэн түн харангаҕа сүппүт, кини аатын-суолун им балай бүрүйбүт. ⁵ Кини, бэл, күнү көрбөтөх

* 5:19 Эбэтэр: «Тангара киһи сүрэҕин өрүү үөрүүнэн дуоһутар буолан, кини олор-бут олобун күннэрин анаара барбат».

да, билбэтэх да, онон анараа киһитээбэр дөбөҥнүк уоскуйар.
⁶ Оттон анараангы, икки тыһыынча да сыл олорбут буоллун, олобор туох да үтүөнү-мааныны билбэтэх. Бүтэр уһугар хайалара да биир сиргэ аттаналлар.

⁷ Киһи үлэтэ-хамнаһа барыта — айабын туһугар, ол үрдүнэн кини баҕа санаата хаһан да хаммат. ⁸ Муударай киһи маалгыннааҕар тугунан ордугуй? Дьадангы, төһө да дьон ортотугар сатаан сылдыбытын иһин, онон тугу туһанарый? ⁹ Суохха баҕаран сордонуохтааҕар субу баары илэ бааччы көрбүт ордук. Ол да — эмиэ көҥдөй, ол да — эмиэ тыалы сырсыы!

¹⁰ Баар барыта хайыы үйэ ааттанан турар; киһи кимэ-туга эмиэ биллэр. Кини бэйэтинээбэр күүстээхтиин мөккүһэр кыаҕа суох. ¹¹ Хойгур тыл-өс хаһан да хойуу буолар. Киһи онтон тугу туһаныа баарай? ¹² Олорор олобун күлүк курдук күлүннээн аһардар көҥдөй күннэригэр киһиэхэ туох ордугун ким билиэй? Бу күн анныгар кини кэнниттэн туох буолуохтаабын киһиэхэ ким этиэй?

Бэргэн этиилэр

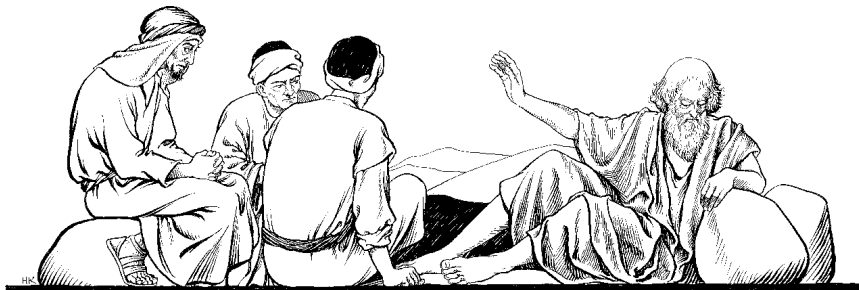
7 ¹ Үтүө аат-суол үчүгэй сыттаах күндү арыытааҕар ордук, өлөр күнүн төрөөбүт күннүнээбэр ордук.

² Малааһыннаах ыалга барыахтааҕар аһыылаах ыалга барбыт ордук.

Хайа да киһи олобун уһуга биир — өлүү.

Тыыннаахтар ону өйдүү-саныы сырыттыннар.

³ Күлэрдээбэр курутуйар ордук —

санааргыыр сүрэх сымныыр.

⁴ Муударай сүрэбэ — кутурбан дыэтигэр,
маалгын сүрэбэ — көр-нар дыэтигэр.

⁵ Акаарылар ырыаларын истихтээбэр
муударай сэмэлиирин истибит ордук:

⁶ өйө суох быарын тарбыра —
күөс анныгар амынныар умайан тачыгырыра.
Күдээринэ күлүү-салы!

⁷ Муударай, атыттары атабаастаатабына, ааргытыйар,
бэриkkэ бэһирээччи эмиэ сатарыйар.

⁸ Үлэни түмүктүүр саҕалыырдааҕар ордук.
Тулуурдаах киһи улуутумсуктааҕар ордук.

⁹ Уордайарга тиэтэйимэ:
уор-кылын акаары сүрэбэр уйаланар.

¹⁰ «Былыр билингнитээбэр тоҕо ордук этэй?» — диэмэ.
Мындыр итинник ыйыппат.

¹¹ Муударас эмиэ, дьонгуттан тиксибит баай-дуол курдук,
үчүгэй —
күн сириҥ көрбүккэ туһаны аҕалар:

¹² кини эйигин көмүс харчылыы көмүскүү.
Билии-көрүү туһата: муударас олоххун өрүһүйүө.

¹³ Тангара тугу онгорорун көр:
Кини токуруппутун ким кыайан көннөрүөй?

¹⁴ Дьоллоох-соргулаах күннэр дьолгунан дуоһуй, оттон кы-
һалҕалаах күннэр барытын анааран көр: кэлин, эн кэннигит-
тэн, туох буоларын ситэн өйдөөбөтүҥ туһугар,* ону хайатын да
Тангара онорбут.

* 7:14 ...кэлин, эн кэннигиттэн, туох буоларын ситэн өйдөөбөтүҥ туһугар... — эбэ-
тэр: «...кэлин эн Кинини утары тугу да эппэтин туһугар...».

Муударай киһи күүстээх

¹⁵ Олобум көндөй күннэрин тухары мин энтин арааһы барытын көрөрүм: ардыгар кырдыксыт кырдыгы тутуһан өлөрө, оттон нэгэй киһи үйэтин монгуура. ¹⁶ Аһара кырдыксыт курдук буолума, олус муударай курдук көстүмэ. Өлөрү тоҕо бэйэҕинэн көрдүөхтээххиний? ¹⁷ Аһара аһыыга ылларыма, акаарытык быһыыланыма. Кэмин иннинэ өлөргө тоҕо дьулуһохтааххыный? ¹⁸ Ити бастакы сүбэни тутуһа сылдьан, иккиһиттэн да илиигин араарыма. Танараттан толлор киһи бары моһолу мүччү түһүө.

¹⁹ Ким муударай сүрэхтээх —
ол куорат уон баһылыгынааҕар күүстээх.

²⁰ Бу сиргэ өрүү үтүөнү эрэ онгорор, аһыыны букатын онгорбот көнө киһи суох. ²¹ Эппиттэрин эрэ барытын итэҕэйэн истэххинэ, кулутун эйигин үөбэрин истиэххин сөп. ²² Эн да атыттары элбэхтик үөхсүбүттээҕин, ону бэйэн бэркэ билэҕин.

²³ Мин тугу барытын муударас көмөтүнэн тургутан көрөрүм. «Муударай буолуом», — дэнэрим даҕаны, муударас миигиттэн кый ыраах. ²⁴ Билигин туох буола турарын киһи кыайан өйдөөбөт — барыта дирин да дирин. Ким ону ситэн өйдүөбэй?

Киһи дынг муудараһы кыайан булар кыаҕа суох

²⁵ Мин муудараһы, өркөн өйү билэргэ, ону хайатын да чинчийэн көрөн буларга, нэгэйдэр хайдах курдук ааргыларын, ньүдү-балайдар эмиэ өйө суохтарын сатаан араарар буоларга дьулуһарым.

²⁶ Дьэ, онно мин өйдөөбүтүм
киһини өлүүтээҕэр да күүскэ
аһыыга-кутууга дьахтар угарын.
Дьахтар диэн туһах,
кини сүрэҕэ — угаайы,
кини илиитэ — хандалы.

Тангара иннигэр үтүө киһи киниттэн быһһаныа,
оттон аньыыны батыһааччы киирэн биэриэ.

²⁷ «Бииртэн биир суолу тургутан көрөн, дьэ, мин итини билбитим, — диэбитэ Эккlesiаст. — ²⁸ Өссө мин тугу көрдөөн баран, ону кыайан булбатахпыный?

Тыһыынчаттан биир эр киһини булбутум,
оттон дьахтары ол иһиттэн бири да булбатабым.

²⁹ Онон мин өйдөөбүтүм бу маннык эрэ:

Танара киһини көнө гына айбыт,
арай дьон араас өйгө-санааҕа аралдьыйбыт».

Ким муударай буолар кыахтааҕый?

8 ¹ Ким баарый муударай киһиэхэ тэнгэниэх?
Ким баарый туох бары дьын суолтатын быһаарыах?
Муударас сирэйдэ-хараҕы сырдатар,
тыйыс дьүһүнү-бодону сымнатар.

² Тангара иннигэр андаҕайбыккын тутуһан, ыраахтааҕы тылын толор. ³ Ыраахтааҕыттан барарга тиэтэйимэ, бөрүкүтэ суохха өсөөһүмэ. Кини тугу баҕарарын барытын онгорор кыахтаах. ⁴ Ыраахтааҕы тыла былаастаах. Ким киниэхэ: «Эн бу тугу быһыыланан эрэҕин?» — диэҕэй?

⁵ Ким ыйааҕы тутуһар, ол туох да куһаҕанга түбэһиэ суоҕа: муударай сүрэҕэ туһааннаах кэми, сиэри-силиги билэр. ⁶ Төһө да эрэй-кыһалҕа киһиэхэ ыар баттыктыы ыйаммытын иһин, туох барыта кэмнээх-кэрдиилээх, бэйэтэ туһунан сиэрдээх-силиктээх. ⁷ Кэнэҕэһин туох буоларын киһи билбэт. Киниэхэ ону ким этиэҕэй?

^{* 8:3} Эбэтэр: «Туохтан да куттаныма; киниттэн бар, кутталлаах быһыы-майгы үөскээтэҕинэ, бытаарыма — кини тугу баҕарарын барытын онгорор кыахтаах».

⁸ Тыына быстарын киһи кыайан тохтоппот,
өлөр күнүн эмиэ мүччү түспэт.
Сэриинит сэрииттэн босхоломмот,
сидьини сидьин быһыыта өрүһүйбэт.

⁹ Мин итини барытын көрө сылдьан, бу күн анныгар туох буола турарын бүтүннүүтүн ырыналыы саныырым. Ардыгар киһи киһиэхэ баһылыктаан, киниэхэ куһаҕаны онорор. ¹⁰ Өс-сө мин хара дьайдаахтары хайдах харайалларын көрөрүм: дьон өлүөхсүттэри таһааран баран, ытык сиртэн дьиэлэригэр тарҕаһан хаалалара. Оччоҕо куорат кинилэр хараҥа дьайыыларын бэрт сотору умнан кэбиһэрэ.* Ол — эмиэ көндөй!

¹¹ Буруй-сэмэ түргэнник дьүүллэнэ охсубат буолан, дьон куһаҕаны онорортон куттаммат. ¹² Аһыылаах төһө да сүүс аһыыны-буруйу онорон баран үйэтин моҕообутун иһин, мин билэбин: «Таһараттан толлор, Кинини сүгүрүйэ ытыктыыр дьон дьоллоох буолуохтара. ¹³ Оттон хара дьайдаахтык быһыыланааччы дьолу-соргуну билиэ суоҕа. Ким Таһараттан торуттубат, ол бэрт сотору күлүк курдук сүтүөбэ». ¹⁴ Бу сиргэ биир өссө маннык көндөй суол баар: көнө киһи нэгэй дьылҕата дьылҕаланар, оттон нэгэй буоллаҕына көнө киһи тиксиэхтээбэр тиксэр. Ол иһин мин ону эмиэ көндөй диэбитим.

¹⁵ Мин үөрүүлээх олоҕу хайгыыбын. Киһиэхэ аһыырыттан-сиириттэн, үөрэриттэн-көтөрүттэн ордук үчүгэй бу күн анныгар туох да суох. Таһара киниэхэ күн анныгар биэрбит олоҕун бары күннэрин тухары киһи үлэтин түмүгэ оннук.

¹⁶ Онон мин муудараһы ситэн өйдүүргэ, дьон бу сиргэ утуйар ууларын да умнан туран, күннэри-түүннэри түбүгүрэр үлэлэрин инэн-тонон көрөргө ис сүрэхпиттэн дьулуһарым. ¹⁷ Мин Таһара тугу онорбутун барытын көрбүтүм. Дьэ, ол гынан баран киһи бу күн анныгар туох буола турарын ситэн өйдүүр кыаҕа суох

* 8:10 Былыргы дьэбириэй тылынан суруллубут төрүт тизкис бу кэрчигин ис хоһооно чуолкайа суох.

эбит. Кини ону, хайдах да кыһаллан, тумуһурдуо суоҕа. Бэл, муударай өйдөөх эмиэ, төһө да мин барытын билэбин диэбитин иһин, толору өйдүүр кыаҕа суох.

Бар дьон олоҕо биир мунгур уһуктаах

9 ¹ Дьэ, онон мин итини барытын чинчийэн көрөн баран, көнө сүрэхтээхтэри, муударай өйдөөхтөрү уонна кинилэр дьайыыларын барытын Таһара салайар эбит диэн түмүккэ кэлбитим. Киһи кэлин кинини туох — таптал дуу, өһүөн дуу — кэтэһэрин билбэт. ² Бар дьону бүтүүнүн биир дьылҕа тоһуйар: көнө, нэгэй, үтүө, ыраас, кирдээх, Таһараҕа толук биэрэр да, биэрбэт да киһи, үтүөнү да онорор, аһыыны да онорор, андаҕайар да, андаҕайыан куттанар да дьон олоҕун уһуга биир. ³ Бу күн анныгар, дьэ, итинник үлүгэр баар эбээт: бука барыларын олоҕо биирдик түмүктэнэр. Киһи тыыннааһын тухары сүрэҕэр тобус-толору араас кир-дьай, өйө суох санаа уйаланан сылдьар, онтон бүтэр уһугар кини өлбүттэргэ аттанар. ⁴ Ким тыыннаахтар ортолоругар баар, ол кэм да эрэнэр эрэллээх. Тыыннаах ыт өлбүт хахайдааҕар ордук.

⁵ Тыыннаахтар өлүөхпүт диэн билэллэр, оттон өлбүттэр тугу да билбэттэр. Өлбүттэр аны тугу да ылбаттар — бука бары умнуллубуттар. ⁶ Кинилэр тапталлара, өһүөnnэрэ, илин былдьаһыылара — барыта букатыннаахтык ааспыт. Бу күн аннынааһы олорхо кинилэр аны туох да сыһыаннара суох.

⁷ Дьэ, онон, Таһара эн үлэҕин-хамнаскын ылынарын быһыытынан, үөрэ-көтө, аһыыр аскын аһаа, бинэҕирээтин арыгытын ис. ⁸ Хаһан баҕарар сырдык таһаһы таһын, төбөҕүн дыргыл сыттаах арыынан сотун.

⁹ Таһара күн анныгар эйиэхэ биэрбит олоҕун көндөй күннэрин тухары тапталлаах ойоххун кытта дуоһуйа олор. Эн күн анныгар олорор олоххор, үлэлиир үлэҕэр аналын оннук. ¹⁰ Тугу онорор кыахтааххын барытын оноро сырыт. Анараа дойдуга аттаннаххына, онно ханнык да үлэ-хамнас, уһуну-киэни аттара саныыр кыах, билии-көрүү, муударас диэн суох буолуо.

¹¹ Бу күн анныгар мин биир өссө маннык суолу бэлиэтии көрөбүн: сүүрүүгэ быһыйдар бастыыллар, сэриигэ хорсуттар хотоллор буолбатах эбит. Муударайдар айахтарын булуналлар, мындырдар байаллар-тайаллар, билиилээхтэр ытыс үөһэ сылдыаллар диир эмиэ кэрэгэй. Туох барыта кэммитэн, түбэлтэтиттэн тутулуктаах. ¹² Бото болдьоҕо хаһан туоларын киһи бэйэтэ да билбэт. Балык иэдээннээх илимнэ киирэринии, көтөр тиргэҕэ иннэринии, дьон эмиэ үлүгэрдээх түгэннэ соһуччу түбэһэллэр.

Муударас туохтааҕар да ордук

¹³ Мин бу күн анныгар муударас биир өссө маннык ураты холбурун суолталыы көрбүтүм: ¹⁴ аҕыйах киһилээх дьоҕус куорат баара. Ону модун күүстээх ыраахтааҕы сэриинэн тийиэн төгүрүктээн баран, тула халын элбэх буор хайынҕы куттарбыта. ¹⁵ Ол гынан баран онно биир муударай өйдөөх дьаданҕы киһи көстөн, куораты мындыр өйүнэн өрүһүйэн ылбыта. Дьэ, оннугун оннуга даҕаны, олохтоохтортон ким да ол дьаданҕыны өйдүү-саныы сылдыбытатаҕа.* ¹⁶ Мин онно: «Муударас хайдахтаах да күүстээҕэр-уохтааҕар ордук», — диэбитим гынан баран, дьаданҕы киһи муударай өйүн аахайбаттар, кини этэрин болҕойо барбаттар.

* 9:15 Эбэтэр атыннык «Ол куоракка баар биир муударай өйдөөх дьаданҕы киһи куораты мындыр өйүнэн быһыһаан ылыан сөп этэ да, олохтоохтортон ким да дьаданҕы киһини болҕойо барбатаҕа» диэн өйдүүххэ эмиэ сөп.

- ¹⁷ Муударай киһи холку тыла-өһө
өйө суохтар тойоннорун көбүөтүнээбэр ордук иһиллэр.
¹⁸ Муударас сэрии сэбинээбэр күүстээх,
ол гынан баран аныыны онгорор биир киһи*
үгүс үтүөнү үрэйэр кыахтаах.

Муударас сүдү күүһэ. Аныы-буруй содула

10 ¹ Өлбүт сахсырба дыргыл сыттаах күндү арыыны күнкүтэр,
ытык киһи кыра да акаары быһыта
кини муудараһын, чиэһин киртитэр.

- ² Муударай сүрэбэ уҥа диэки тардыһылаах,
өйө суох сүрэбэ — ханас диэки.
³ Акаары ханнык да суолунан барбытын иһин, толкуйа тутах,
онон санаата татымын кимиэхэ барытыгар биллэриэ.
⁴ Тойон эйиэхэ уордайдабына, үлэбиттэн барыма:
көрсүө быһыы-майгы улахан да буруйу бырастыы гыннарар.
⁵ Бу күн анныгар мин биир өссө манньк түктэри быһыыны —
тойоттор уһаты-туора тутталларын — көрөрүм:
⁶ кинилэр ньудь-балайдары өрө көтөбөллөрө,
оттон баайдары аллара сиргэ олордоллоро.
⁷ Ат миинэн иһэр кулуттары,
кулут курдук сатыы айанныыр кинээстэри эмиэ көрбүтүм.
⁸ Ким онкучах хаһар, ол хаспыт онкучаһар түһэр,
ким эркини алдьатар, ол эриэн үөҥнэ тиктэрэр.
⁹ Сымара тааһы сыҕарытааччы эт быстыан сөп,
мас хайытааччы эмиэ мастан эчэйиэн сөп.
¹⁰ Сыппаабыт сүгэбин сытыыламматаххына,
сыран-сылбан бараныа.
Сатабыллаах киһи ситиһиилээх.

* ^{9:18} ...аныыны онгорор биир киһи... — эбэтэр: «...киһи биир аныыта...».

¹¹ Эриэн үөнү абылыан икки ардыгар тиктэрдэххинэ,
моѳойу буйан абылыр сатабылын эйиэхэ аны туһалаабат.*

¹² Муударай этэрин дьон-сэргэ кэрэхсиир,
оттон акаары тыла бэйэтин сиир.

¹³ Кэпсэтэрин халы-мааргытык саѳалаабыт киһи
тиһэѳэр букатын да ааргытык тыллаһыа.

¹⁴ Акаары кыһыл тылынан кыыраар.

Кэнэѳэһин туох буолуохтааѳын киһи билбэт.
Киниэхэ ону ким этиэѳэй?

¹⁵ Маалгын үлэтэ сэниэтин эһэр —
кини куораттыыр да суолу билбэт.

¹⁶ Сор-мун буулуо эйигин, дойду!
Эн ыраахтааѳын — чаѳар уол,
оттон тойотторун хара сарсыардаттан
чалбаранна олороллор.

¹⁷ Дьол-соргу тосхойуо эйиэхэ, дойду!
Эн ыраахтааѳын — төрүт дьон төрүөѳэ,
оттон тойотторун арыгы иһэ олорботтор,
кэмигэр сэниэ киллэринэрдии үссэнэллэр.

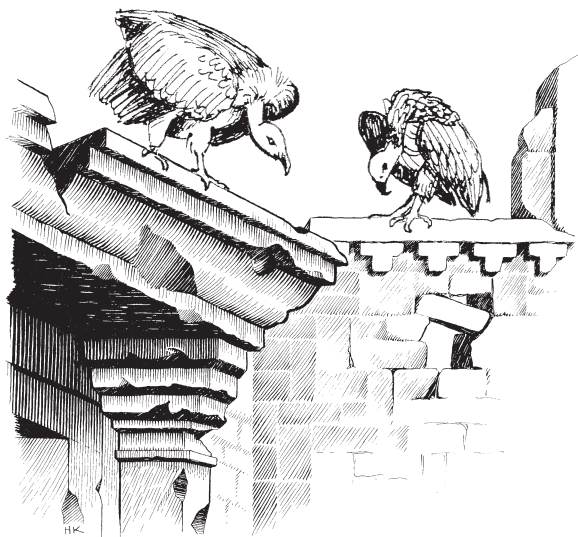
¹⁸ Сүрэѳэлдьээтэххэ, өһүө хотойуо,
үлэлээбэтэххэ, дьиэни ардах хотуо.

¹⁹ Үөрүөхпүт-көтүөхпүт этэ диэн, чалбаран тэринэллэр,
көрүлүөхпүт-нарылахпыт этэ диэн, арыгы иһэллэр,
оттон ону барытын көмүс харчы быһаарар.

* 10:11 Эбэтэр: «Эриэн үөн сирдьигинээбэккэ эрэ тигэр буоллаѳына, кэннигит-тэн үөѳээччи эмиэ онтон атына суох».

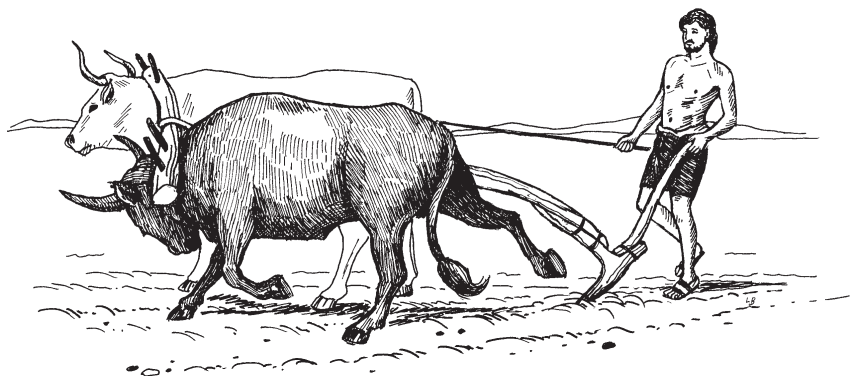

²⁰ Ыраахтаағыны искэр да үөхсүмэ,
баайы утуйар хоскор да мөнгүттүмэ.
Саңарбыт саңабын халлаан көтөрдөрө кэпсиэхтэрэ,
эппит тылгын көтөр кынаттаахтар тиэрдиехтэрэ.

Танараны эдэр сааскыттан өйдүү-саныы сырыт

- 11** ¹ Килиэпкин сүүрүк хоту ыт —
кэлин элбэх күн буолан баран ону булан ылыабын.
- ² Баайгыттан сэттэ биитэр аҕыс да киһиэхэ тыыр —
билбэккин сиргэ туох алдьархай аанньабын.
- ³ Уулаах былыт ардаан курулатыа,
соҕуруу да, хоту да диэки охтубут мас ол сиригэр сытыа.
- ⁴ Ким тыалы манаһар — бурдугун ыспат,
ким былыты одуулаһар — бурдугун быспат.

⁵ Ийэтин иһигэр сылдыар оҕоҕо олох тыына хайдах киирэрин эн билбэтин курдук, баары барытын айбыт Тангара дьайыытын эмиэ билэр кыабын суох.* ⁶ Сарсыарда бурдуккун ыс, киэһэ да ылсыспыккын ыһыктыма. Хайа дьарыгын ордук туһалыан — бу дуу, ол дуу, биитэр иккиэннэрэ тэнник табыллыан — эн билбэккин.

⁷ Сырдык минньигэс — күнү киһи изэй көрөр. ⁸ Киһи төһө да уһуннук олорбутун иһин, үйэтин тухары үөрэ-көтө сырыттын, ол эрэри хараҥа күннэр үүнүөхтэрин умнубатын. Оннук күннэр үгүс буолуохтара. Кэлин кэлиэхтээх эмиэ барыта көндөй!

⁹ Көччүй-көрүлээ, уолан оҕо, уу тунгуй сааскар,
эдэрин тухары сүрэҕин үөрүүнэн дуоһуйдун.
Сырыт сүрэҕин сөбүлүүр суолунан,
хараҕын тугу хайгыы көрөрүнэн.
Эн, арай, бири билиэх тустааххын:
ол барытын иһин Тангара эйигин дьүүлгэ тардыаҕа.

¹⁰ Курус санааны сүрэххиттэн киэр кыйдаа,
эккин-хаанҥын эрэйтэн-мунтан харыстаа.
Оҕо саас да, эдэр саас да —
симэлийэ сүтэр сарсыардаанҥы сиик.

* 11:5 Эбэтэр: «Эн тыал суолун-иһин, ийэтин иһигэр сылдыар оҕо хайдах ситэрин билбэтин курдук, баары барытын айбыт Тангара дьайыытын эмиэ билэр кыабын суох».

12¹ Айыы Тангарабын эдэр оџо сааскыттан өйдүү-саныы сырыт.

Күчүмэџэй күннэрин үүнүөхтэрин,
«Үөрэрим аны суох!» — диир сылларын кэлиэхтэрин ин-
ниттэн,

² күн сырдыга, ый, сулустар өлбөөрүөхтэрин,
ардах кэнниттэн най хара былыттар хат көстүөхтэрин ин-
ниттэн

эн Тангараны өйдүү-саныы сырыт.

³ Ол күн дыиэ харабыллара салыбырас буолуохтара,
күүстээх эр дыон нүксүччү түһүөхтэрэ,
бурдук мэлийээччилэр, аџыйаан, мэлийэллэрэ уурайыа,
түннүгүнэн көрөөччүлэр харахтара харанарыа.*

⁴ Таһырдыа тахсар ааннар хам хатаныахтара,
суоруна тыаһа лүһүгүрүүрэ иһиллибэт буолуо.
Киһи аны чыычаах санатынан туруоџа,
кыргыттар ырыа ыллыыллара тохтуоџа.

⁵ Оччоџо дыон томтортон дыулайыахтара,
айанна турунартан куттаныахтара.
Миндаль туналы манан сибэккитэ тыллыаџа,
аһына ыараан бытаарыаџа,
каперс* сиэмэтэ ыһыллан тохтуо.
Киһи үйэлэр тухары олорор дыиэтигэр аттанар кэмэ кэ-
лэн эрэр.

Ытаһар-сонһор дыахталлар уулусса устун арыаллаан
барсарга бэлэмнэр.

* 12:3 Манна, бу түһүмэх үһүс кэрчигиттэн саџалаан, кырдыар саас ханалытан ойууланар. Дыиэ харабыллара — киһи илиилэрэ, күүстээх эр дыон — кини атахтара, бурдук тардар дыахталлар — тиистэрэ, түннүгүнэн көрөөччүлэр — харахтара. Миндаль туналы манан сибэккитэ — киһи баттаџа манхайара, аһына ыарыыра — кырдыан-бохтон бытаарыы, каперс сиэмэтэ ыһыллан тохторо — имэн күүһүн сүтэри.

* 12:5 Каперс — былыр илинги дойдуларга эр киһи имэнин күүһүрдэргэ туттул-
лар астаах үүнээйи.

- ⁶ Онон, үрүн көмүс иилэбэс быа быстар,
кыһыл көмүс иһит хайдар,
үрэх үрдүгэр турар купсуун үлтүрүйэр,
холуодьас көлүөһэтэ сууллан түһэр күнэ үүнүөн инниттэн,
эн Тангараны өйдүү-саныы сырыт.
- ⁷ Дьэ, онтон буор, уруккутун курдук, сир куоппаныгар кубу-
луйуо,
оттон олох тыына кинини киһиэхэ биэрбит Тангараҕа
төһүнүө.

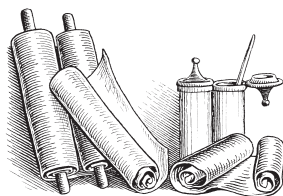
- ⁸ «Көндөй сүпсүк! — диэбитэ Экклесиаст. — Барыта көндөй!»

Түмүк тыл

⁹ Экклесиаст сир түннүгэ киһи этэ, ону таһынан өссө бар
дьону билиигэ-көрүүгэ үөрэтэрэ. Кини тугу барытын тургутан,
чинчийэн көрөн баран, элбэх өс хоһооннорун хомуйбута. ¹⁰ Эк-
клесиаст бэргэн этиилэри буларга дьулуһара, онон дын кыр-
дыктаах тыллары сөпкө суруйан хаалларбыта.

¹¹ Муударай өйдөөхтөр этиилэрэ — маныһыттар тутта сыл-
дьар сытыы үөрбэлэрэ. Бииргэ түмүллүбүт өс хоһоонноро —
биир Маныһыт сиргэ батары анныбыт тоһоҕолоро. ¹² Уолум,
онтон ордугу билэ-көрө сатыыртан туттун. Элбэх кинигэни
хомуйан оноруу мунгурун булларыа суоҕа. Элбэхтик ааҕыы
киһи сэниэтин эһэр.

¹³ Онон түмүк тылы истиэҕин: Тангараттан толун, Кини
ыйаахтарын тутус. Киһиэхэ тыын суолталаах бүтүннүүтэ ман-
на түмүллэн сылдьар. ¹⁴ Тангара бары кистэлэни — үчүгэи да,
куһаҕаны да — дьон тугу онорбутун барытын дьүүлгэ тардыаҕа.

Экклесиаст, эбэтэр түмсүү үөрэтээччитин кинигэтэ
Книга Экклезиаста, или Проповедника, на якутском языке
Ecclesiastes in the Yakut language (ISO: sah)

Институт перевода Библии
www.ibt.org.ru; ibt_inform@ibt.org.ru
101000 Россия, Москва,
Главпочтамт, а/я 360

Подписано в печать 03.03.2025
Формат 60х90/16. Печать офсетная. Усл. печ. л. 2
Тираж 700 экз. Заказ №

Отпечатано в АО «Первая Образцовая типография»
Филиал «Чеховский Печатный Двор»
142300, Московская область, г. Чехов, ул. Полиграфистов, д.1
Сайт: www.chpd.ru, E-mail: sales@chpd.ru, тел. 8(499)270-73-59